

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра іноземних мов

Інститут вищої освіти НАПН України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Донбаський державний педагогічний університет
Українська асоціація когнітивної лінгвістики і поетики
Всеукраїнська асоціація з мовного тестування та оцінювання

ЯКІСНА МОВНА ОСВІТА
У СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ:
ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали I Всеукраїнської
науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 листопада 2017 року)*

Суми
Сумський державний університет
2017

болезни. Сочувствие можно выразить, установив не только физический, но и эмоциональный контакт с пациентом.

Установленный контакт врача и пациента не только полезен сам по себе, но он усиливает и облегчает воздействие других лечебных вмешательств. Например, от этого контакта часто зависит дисциплинированность пациента, т.е. его готовность выполнять врачебные рекомендации.

Таким образом, сотрудничество врача и пациента – необходимое условие успеха лечебных мероприятий. Обычно установление таких взаимоотношений не представляет для врача сложности, потому что сами пациенты стремятся к плодотворному сотрудничеству с ним.

Гарцунова Л.І.

Сумський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ПЛАТФОРМИ SmartCAT ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Метою фахової підготовки перекладачів є формування умінь та навичок, які допоможуть у вирішенні різноманітних професійних задач у майбутньому. У свою чергу завданням навчального процесу є створення умов для практичного застосування знань і навичок, набуття досвіду у використанні сучасних комп'ютерних технологій, конструювання власної професійної компетентності у процесі фахового зростання.

Інформаційно-технологічні компетентності професійної підготовки майбутніх перекладачів стали предметом досліджень Ю. Колоса, питання формування професійної компетентності перекладача засобами інформаційно-комунікаційних технологій — А. Янковця.

В умовах інформатизації суспільства однією з найважливіших складових у формуванні професійної компетентності майбутнього перекладача є саме інформаційна компетенція, яка передбачає оволодіння різноманітними сучасними технологіями та програмними продуктами, що здатні полегшити, прискорити та оптимізувати процес перекладу. До таких технологій, зокрема, можна віднести так звані CAT-інструменти, або системи автоматизованого перекладу, що широко використовуються сучасними перекладацькими агентствами та промисловими підприємствами. Саме тому навички роботи з CAT-інструментами, що полегшують переклад однотипних текстів, які

містять стандартні фрази й пропозиції — технічні, юридичні та медичні терміни, опису товарів і т.ін., для майбутніх перекладачів є вкрай важливими та актуальними.

Зупинимося детальніше на функціональних компонентах платформи SmartCAT, яка дає певні переваги її використання у навчальному процесі з метою виконання різних перекладацьких завдань, направлених на розвиток у студентів навичок контекстуальної здогадки, компресії, трансформації граматичної структури висловлювання, переформулювання і перефразування змісту, оперування синонімічними та антонімічними засобами.

По-перше, простий інтерфейс і хмарна архітектура SmartCAT дають можливість одночасно працювати над одним текстом кільком студентам, при цьому всі необхідні матеріали (бази пам'яті перекладів, глосарії та ін.) доступні всім студентам-перекладачам конкретного проекту. По-друге, в процесі перекладу тексту SmartCAT пропонує варіанти перекладу окремих сегментів, використовуючи підстановки з діючих баз пам'яті перекладів і підключених глосаріїв з термінологією. При цьому перекладач може: скористатися такими підстановками і прийняти їх; відредагувати запропоновані варіанти перекладу (якщо необхідно поміняти граматичну форму); перекласти сегмент по-своєму, а змінений варіант додати в існуючі бази пам'яті перекладів, тоді платформа наступного разу запропонує і його.

Крім того, в окремій панелі в правій частині інтерфейсу SmartCAT будуть показані результати машинного перекладу обраного сегмента. У більшості випадків набагато простіше відредагувати такий «сирий» матеріал, ніж перекладати «з нуля» — це зазвичай називається постредагуванням: перекладач або редактор перевіряє готовий текст, порівнює його з оригіналом, і доводить до потрібної мовної норми або необхідного рівня якості. Таким чином, використання платформи SmartCAT сприяє формуванню і розвитку лінгвістичних компетенцій майбутніх перекладачів.

Ще однією перевагою CAT-інструментів є можливість зберігати форматування документів. Припустимо, перекладач працює над документом зі складною структурою, який містить різноманітні списки, стилі, посилання та інші елементи оформлення. SmartCAT зберігає інформацію про верстання вихідного тексту в спеціальних тегах, які при роботі над перекладом можна залишити на місці, і тоді перекладений текст буде виглядати так само, як і оригінал. У платформі є спеціальний модуль TranslationConnector, який дозволяє підключитись до зовнішніх ресурсів — системам розробки й

створення контенту, електронного документообігу та багатьом іншим. Завдяки цьому отримати переклад, скажімо, сайту або e-commerce-порталу можна буквально за один клік: завдання у внутрішньому ресурсі передається перекладачеві, відповідальному за його виконання, і він безпосередньо в системі вносить необхідні зміни й повертає готовий текст. Таким чином, користувачі SmartCAT можуть працювати з перекладом в інтерфейсах звичних для них систем, а компанії — вибудовувати й вести перекладацькі процеси найбільш зручним способом, створюючи на основі платформи рішення для конкретних проектів.

Іноді перекладачам доводиться працювати з PDF-документами й зображеннями, що приносить значні незручності. Текст в таких файлах неможливо змінити, тому перед початком роботи над перекладом їх потрібно розпізнати — витягти текстові дані. SmartCAT значно спрощує роботу з такими форматами файлів завдяки інтеграції з OCR технологіями ABBYY: досить завантажити потрібний документ в систему, і вона автоматично витягне текст для перекладу. Тобто перекладачам навіть не доведеться виходити з програми.

До основних недоліків платформи SmartCAT можна віднести складність або навіть неможливість перекладу художніх творів, творчих текстів (слоганів, рекламних матеріалів, особистого листування та інших подібних текстів), тобто текстів таких жанрів, що не є однотипними й потребують активної участі перекладача. Цей недолік, на жаль, і є однією з перепон у використанні CAT-програм під час навчання майбутніх перекладачів, адже студенти використовують тексти різних жанрів і тематики, що унеможлиблює процес поповнення пам'яті перекладів.

З огляду на все вищезазначене можна зробити висновок, що формування професійної компетентності майбутнього перекладача є складним та довготривалим процесом, який передбачає оволодіння навичками використання прикладного програмного забезпечення з метою підвищення ефективності праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Орел М.В. Перспективи машинного перекладу [Електронний ресурс] Режим доступу:
http://www.rusnauka.com/6_PNI_2011/Philologia/6_80093.doc.htm

2. Ольховська, А.С. Системи автоматизованого перекладу як складова фахового навчання: переваги та недоліки / А.С. Ольховська // Філологічні трактати. — 2015. — Т.7, №2. — С. 102-108. Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/40964>
3. Шиба, А. В. Використання нових інформаційних технологій у процесі формування професійної компетентності майбутнього перекладача засобами інтерактивних технологій / А. В. Шиба // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. — 2013. — Вип. 28. — С. 356-365. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2013_28_58

Дядченко Г.В.

Сумський державний університет

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

В останні роки науковці все частіше говорять про синдром професійного вигорання працівників. Для окреслення цього явища використовуються різні терміни: «професійне згоряння», «професійне вигорання», «емоційне вигорання» тощо. Аналіз наукової літератури переконав нас у доцільності використання терміна «професійне вигорання» як найбільш адекватного.

У науковій літературі це явище описують як сукупність негативних переживань, пов'язаних із роботою, колективом та організацією в цілому. Його специфіку становить розвиток переважно у представників професій соціальної сфери, у тому числі викладачів. Н.В. Самоукіна, Ю.П. Платонов розуміють професійне вигорання як синдром, що розвивається на фоні хронічного стресу та призводить до виснаження емоційно-енергетичних й особистісних ресурсів людини. Ця реакція психологічної сфери людини поєднує в собі емоційну спустошеність, деперсоналізацію і редукцію професійних досягнень.

Проблемі попередження та подолання професійного вигорання присвячено дослідження таких науковців як В. Бойко, Н. Водоп'янова, Л. Дика, Ю. Дроздова, Є. Ільїн, Т. Зайчикова, Л. Карамушка, М. Корольчук, А. Павлова, П. Платонов Н. Самоукіна.